

enhancement of the international dimension of higher education. Despite its antiquity, humanitarian education is assumed to be unique to the USA but with the roots in European traditions. Nowadays it is something of an educational industry in the United States as nowhere else in the world.

Humanitarian education is tightly correlated with the values of American democracy, with American ideas of citizenship, and with American view of a life well lived. This type of undergraduate study has worked out the ideal of humanitarian educated student of the twenty-first century who is a lifelong learner, open-minded, tolerant, intellectually curious, self-actualizing with striving for personal growth, physical and mental health and spiritual well-being. As a learner and global citizen, the humanitarian educated person is actively engaged with the world in all of its complexity, diversity and dynamism.

The paper aims to analyze why humanitarian education appears to be a relevant response to the needs for higher education reform in the European Union. The analysis is based on the views of European academics as for an insufficient level of differentiation and too-early over-specialization. In particular the lack of differentiation in the massified higher educational systems of the European Union in the terms of broader approaches to bachelor education in order to overcome the disadvantages of too-early over-specialisation, by reestablishing the balance between breadth and depth of the curriculum is described.

As an observation it can be stated that a problematic tendency in most countries of the European Union is that the arts are only seen as humanitarian culture and citizenship education until the secondary level of education. In the discussions about the humanitarians in the universities these issues are more or less disregarded in favour of direct labour market relevance. With the view to coping with the problems mentioned European educators are implementing the elements of US model of humanitarian education. Humanitarian education in Europe is taught in English.

The perspective of further research lies in researching curricula of European version of the humanitarian model with an emphasis on its meaning in the globalized higher education context of the 21-st century.

Key words: *humanitarian education, higher education of the European Union, the US model of humanitarian education, Bologna Process, undergraduate study, students' humanitarian culture.*

УДК 378.14:[378.22:37.013.42] (410)

Ж. Ю. Чернякова

Сумський державний педагогічний
університет імені А. С. Макаренка

ІННОВАЦІЙНІ ПІДХОДИ ДО ПІДГОТОВКИ МАГІСТРІВ СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ГАЛУЗІ: ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД ВЕЛИКОЇ БРИТАНІЇ

У статті з'ясовано інноваційні підходи до підготовки магістрів соціально-педагогічної галузі у Великій Британії; проаналізовано змістові та процесуальні аспекти підготовки соціальних педагогів; схарактеризовано діяльність Центральної ради з освіти та підготовки в галузі соціальної роботи та визначено основоположні документи, які встановлюють напрями її розвитку, єдині державні вимоги до диплому спеціаліста у сфері соціальної роботи, процедуру відбору абітурієнтів, програми навчання на базі академічних навчальних закладів, спеціалізації за різними напрямками соціальної роботи, кваліфікаційні вимоги до єдиного Диплому соціального працівника.

Ключові слова: *інноваційні підходи, підготовка магістрів соціально-педагогічної галузі, Центральна рада з освіти та підготовки в галузі соціальної роботи, соціальний педагог, соціальний працівник, соціальна робота.*

Постановка проблеми. На сучасному етапі модернізації системи вищої освіти в Україні значна увага приділяється питанню професійної підготовки соціальних педагогів, що зумовлено необхідністю розв'язання низки гострих соціально-педагогічних проблем. Трансформація сучасного суспільства та глобальна взаємозалежність потребують довгострокового розвитку соціальної політики держави. Головним її пріоритетом є визначення педагогічної парадигми соціальної педагогіки, і, відповідно до цього, реформування системи підготовки фахівців до виконання професійних функцій.

У новітніх умовах становлення й розвитку соціально-педагогічної освіти, яка повинна задовольняти потреби сучасного українського суспільства та відповідати європейським стандартам підготовки відповідних фахівців, важливого значення набуває вивчення, систематизація, узагальнення й реалізація прогресивних ідей зарубіжного досвіду. У цьому контексті значний інтерес являє досвід такої провідної розвиненої країни, як Великобританія, у якій освіта та соціально-педагогічна діяльність мають давню історію та багаті традиції. З огляду на актуальність проблеми вдосконалення вітчизняної системи професійної підготовки соціальних педагогів, нами здійснено аналіз змістових і процесуальних аспектів підготовки соціальних педагогів у Великобританії з метою запозичення прогресивних ідей зарубіжного досвіду підготовки відповідних фахівців у навчальних закладах цієї країни.

Аналіз актуальних досліджень. Аналіз літературних джерел свідчить про активне зростання наукового інтересу вітчизняних учених до питань становлення соціально-педагогічної діяльності та соціально-педагогічної освіти в Україні (О. Безпалько, Р. Вайнола, П. Гусак, І. Зверева, А. Капська, І. Ковчина, І. Козубовська, Г. Лактіонова, С. Харченко, Л. Штефан та ін.). Концептуальні засади професійної підготовки майбутніх соціальних педагогів розкрито в дослідженнях вітчизняних науковців (О. Безпалько, І. Зверева, А. Капська, Г. Лактіонова, Л. Міщик, В. Поліщук, Л. Штефан та ін.). У контексті нашого дослідження важливе значення мають результати вивчення як зарубіжного (Н. Абашкіна, Л. Віннікова, Н. Гайдук, І. Козубовська, Т. Кремнева, Н. Корольова, Н. Микитенко, О. Пічкарь, В. Поліщук, Н. Собчак, В. Тименко, В. Третько та ін.), так і вітчизняного (Г. Локарева, Л. Міщик, А. Первушина, В. Поліщук, А. Рижанова та ін.) досвіду професійної підготовки соціальних педагогів.

У зарубіжних наукових колах також посилюється увага до вивчення різних аспектів професійної підготовки соціальних працівників, насамперед, свої праці дослідженню даної проблеми присвятили такі вчені, як Г. Вільфінг (Австрія), М. Баркер, М. Доуел, С. Шардлоу (Велика Британія), З. Бернфельд, К. Вількер, О. Вільманн, Д. Герінг, Х. Клумкер, Г. Ланге, Й. Тевс, А. Фішер (Німеччина), Ч. Казетта, А. Мінахан, Дж. Раймонд, А. Кадушкін (США),

I. Валліман (Швейцарія) та інші. Питання організації соціальної освіти розглядаються у працях таких учених Великої Британії, як М. Баркера (M. Barker), Дж. Лішмана (J. Lishman), Б. Мундея (B. Munday), С. Шардлоу (S. Shardlow), Е. Янгхазбенда (E. Youngusband) та ін.

Метою статті є визначення інноваційних підходів до підготовки магістрів соціально-педагогічної галузі у Великій Британії; аналіз змістових і процесуальних аспектів підготовки соціальних педагогів з метою запозичення прогресивних ідей зарубіжного досвіду підготовки відповідних фахівців у навчальних закладах цієї країни.

Методи дослідження. Методологічну основу дослідження становлять загальнонаукові методи: аналіз і синтез; індукція та дедукція; порівняння з метою визначення змістових і процесуальних аспектів предмету дослідження. В основі дослідження лежать системний, міждисциплінарний, компетентнісний і діяльнісний підходи.

Виклад основного матеріалу. Зазначимо, що підготовка соціальних педагогів і соціальних працівників стала окремим напрямом професійної освіти та професійної діяльності в СРСР на початку 1990-х років. У квітні 1991 року Постановою Держкомпраці СРСР Кваліфікаційний довідник посад керівників, спеціалістів і службовців було доповнено кваліфікаційними характеристиками «спеціаліст із соціальної роботи», «соціальний педагог» та «соціальний працівник». Саме ці посади стали еквівалентом уже усталеної на той час у світі посади «соціальний працівник» [5]. Так, поняття «соціальний педагог» трактується як «спеціаліст, що має фахову підготовку певного кваліфікаційного рівня (бакалавр, спеціаліст, магістр) і здійснює соціально-педагогічну діяльність у соціумі» [2, 179]. Крім того, соціальний педагог виступає посередником між особистістю та державно-громадськими службами, захисником інтересів із законних прав людини, помічником у сприянні соціальних ініціатив і пошуку виходу з проблемної ситуації; є експертом у постановці «соціального діагнозу» й визначенні методів педагогічного впливу у вирішенні проблемної ситуації людини [2, 179]. Додамо що, в Україні професію «соціальний педагог» було включено до кваліфікаційного переліку спеціальностей у 2002 р.

Водночас, поняття «соціальний педагог» використовується для призначення професії, спеціальності чи спеціалізації в галузі соціальної роботи. Так, основне завдання соціального педагога полягає в налагодженні балансу між відповідальністю суспільства перед особистістю та особистості перед суспільством, визначенні проблем і потреб особистості на індивідуальному, міжособистісному та суспільному рівнях [2, 179].

Порівняльний аналіз зарубіжних літературних джерел доводить, що соціальними педагогами у практиці багатьох країн (США, Великої Британії, Німеччини та ін.) називають усіх, хто займається наданням будь-якої соціально-педагогічної допомоги. У контексті нашого дослідження

доцільно наголосити, що у Великобританії поширеним є термін «соціальний працівник», який було введено С. Паттеном у 1900 р. Поняття «соціальний працівник» тлумачиться так: професійно підготовлений фахівець, який має необхідну кваліфікацію у сфері соціальної роботи та виконує різноманітні види соціальної роботи [2, 181].

Професійна підготовка фахівців соціально-педагогічної галузі вимагає перегляду змісту навчання з урахуванням тенденцій розвитку соціальної політики у країні. Ключовими змістовими компонентами підготовки магістрів соціальної педагогіки повинні бути: ґрунтовний аналіз соціального розвитку країни та формування вміння надання об'єктивної оцінки соціальній політиці; розробка інноваційних теорій, концепцій, моделей і технологій, спрямованих на ефективну підготовку та роботу соціального працівника; чітка класифікація сучасних моделей, форм, методів практичної діяльності соціального педагога [6].

У Великій Британії соціальна робота являє собою специфічний вид професійної діяльності, призначенням якої є забезпечення посередництва між особистістю, соціальним середовищем та державою. У країні система соціальної роботи має багатофункціональну структуру, підґрунтям якої є професійні дії фахівця, спрямовані на захист людини як найвищої цінності суспільства, на зміцнення її фізичного, психічного та морального здоров'я, на всебічний розвиток її особистості [8].

Підготовка спеціалістів соціальної сфери є пріоритетним напрямом системи професійної освіти у Великобританії. Дослідниця Т. Кремнева наголошує, що узагальнена модель готовності соціальних працівників складається з таких компонентів, як особистісні характеристики (професійна свідомість і самосвідомість, ціннісні орієнтації, професійно зумовлені якості особистості); готовність до професійної діяльності (морально-психологічна, змістово-інформаційна, операційно-практична), готовність до розвитку й саморозвитку [4].

Ефективність професійно-особистісної підготовки соціальних працівників забезпечується нормативно-правовою базою та системою навчальних закладів різних рівнів і форм підготовки, що динамічно розвиваються та застосовують інноваційні програми під час викладання теоретичних курсів, нові технології гуманістичного спрямування з чітко організованою та систематичною практичною підготовкою, що спрямована на розв'язання загальних проблем та набуття спеціалізованих умінь і навичок, високим рівнем практичної орієнтованості соціальних працівників [4].

У Великобританії, до початку 1990-х років, соціальні працівники мали можливість отримати одну з двох кваліфікацій – Свідоцтво фахівців соціальної роботи (COSW) або Свідоцтво Соціальних Служб (CSS). Обидві спеціальності надавали право кваліфіковано займатися соціальною роботою, але насправді одна спеціальність вважалася більш престижною, оскільки

готувалася на рівні магістра у старих університетах, а інша – на рівні середньої освіти в політехнічних інститутах. Зазначені кваліфікації в подальшому було об'єднано і, відповідно, навчання майбутніх фахівців почало проводитися за спільною освітньою програмою соціальної роботи згідно зі встановленими національними нормами для всієї Великобританії [11].

Ключову роль у формуванні британської державної системи професійної підготовки соціальних працівників відіграє Центральна рада з освіти та підготовки в галузі соціальної роботи, основоположні документи якої визначають напрями її розвитку та встановлюють єдині державні вимоги до диплому спеціаліста у сфері соціальної роботи, процедуру відбору абітурієнтів, програми навчання на базі академічних навчальних закладів, спеціалізації за різними напрямками соціальної роботи, кваліфікаційні вимоги до єдиного Диплому соціального працівника. У документах Центральної ради визначено зміст, форми, організацію, методи підготовки, терміни навчання, критерії оцінювання знань, вимоги до викладання навчальних дисциплін, які і є підґрунтям для створення навчальних планів та програм. Проте кожний навчальний заклад має широкі права щодо адаптації загальних вимог відповідно до своїх умов та особливостей [10].

Центральну раду з освіти та підготовки в галузі соціальної роботи було створено за рішенням Парламенту та фінансовано з коштів державного бюджету. До її складу входять представники системи освіти, зайнятості, охорони здоров'я та інших професійних груп і асоціацій. Діяльність Ради доповнюється Об'єднаною університетською радою з питань діяльності соціальної та державної адміністрації. З цим консультативним органом співпрацюють університети та інститути, які мають у своєму складі коледжі та школи з підготовки соціальних працівників. Центральною радою з освіти та підготовки в галузі соціальної роботи поняття «соціальна робота» трактується як відповідальна професійна діяльність, яка допомагає людям, спільнотам встановити особистісні, соціальні та ситуативні контакти й подолати труднощі, що впливають на них, за допомогою підтримки, захисту, корекції та реабілітації [11].

Результати аналізу здійснюваної у Великобританії роботи з навчання й підготовки соціальних працівників дозволяє зробити висновок про те, що вона є одним із провідних професійних напрямів вищої освіти. Соціальним працівникам посада (робота) надається різними державними та громадськими організаціями, а також приватними агентствами соціальної допомоги. У контексті нашого дослідження зазначимо, що агентства (Агентство соціальної служби чи соціальної допомоги) представляють собою типову форму організації допомоги населенню, що укомплектована професійними соціальними працівниками (дипломованими), представниками інших спеціальностей, помічниками (асистентами, тобто неліцензованими спеціалістами), а також представниками та мешканцями даної громади, мікрорайону. Центральна

рада визначає, що необхідною умовою для прийому на роботу є наявність кваліфікації в соціальній роботі, тобто диплома соціального працівника [11].

У «Правилах і вимогах до диплому соціального працівника», що розроблені Центральною радою, не лише чітко сформульовані спеціальні компетенції в соціальній роботі та її цінності, а й визначено теоретичну базу знань, що є необхідними для кожного соціального працівника. Компетентні соціальні працівники, як записано у правилах, повинні «використовувати серйозний підхід до придбання знань, уміти застосовувати їх на практиці» [11]. Отже, дипломовані фахівці, спираючись на теоретичні знання, повинні вміти: концептуалізувати, відображати, аналізувати, критично оцінювати як самі знання, так і свою власну практику. Вони повинні бути дослідниками своїх досягнень і знахідок релевантних розвідок у своїй практиці.

У Великобританії навчання в галузі соціальної роботи проводиться в 46 університетах і коледжах країни, які різняться термінами навчання, навчальними програмами тощо. Проте для всіх університетів обов'язковим є надання єдиного державного Диплому соціального працівника про завершення освіти (DipSW) [11].

Вивчення досвіду британської системи підготовки соціальних працівників дозволяє зазначити, що велика увага приділяється встановленню партнерської взаємодії між закладами освіти й соціальними установами як базами практичного навчання та потенційними роботодавцями; запровадженню інтердисциплінарних спеціалізацій; посиленню інтересу до проблем прав людини та поліпшенню якості її життя.

У вищих навчальних закладах Великої Британії підготовка соціальних працівників відбувається на трьох рівнях:

- базове теоретичне навчання (академічний рівень) передбачає оволодіння знаннями суспільних (соціальна політика, економіка, філософія, соціологія, загальна антропологія) наук; психології (загальної та спеціальної); медико-гігієнічних і правових наук, а також спеціальні курси за обраним напрямом;

- теоретико-практичний надає знання теорії, концепції, моделей соціальної роботи; загальних та спеціальних методів, прийомів, форм та організації менеджменту соціальної роботи; активно використовуються інтегративні курси та форми навчання, що поєднують теорію та практику;

- практичний надає підготовку для безпосередньої діяльності за фахом [4].

Аналіз літературних джерел доводить, що підготовка соціальних фахівців відбувається на різних рівнях: допрофесійному, професійному, університетському та неуніверситетському (агентства). Освіта в галузі соціальної роботи може бути як складовою професійно-технічної чи вищої освіти, так і окремою й інтегрованою частиною університетської освіти, що унаочнює представлена нижче таблиця (див. табл. 2) [3].

Таблиця 2

Головні типи професійної підготовки соціальних педагогів

Типи професійної підготовки соціальних педагогів	Рівні професійної підготовки соціальних педагогів
Неуніверситетський та університетський	перший рівень – середні школи; другий рівень – коледжі з чотирирічною освітою; вищий рівень – факультети університетів
Університетський	професійні школи у складі факультетів університету; коледжі з підвищеним рівнем освіти; вищі школи соціальної роботи

Таким чином, за останні роки відбуваються значні зміни в підготовці соціальних працівників, зокрема зміна структури навчальних закладів, становлення самої системи соціальної освіти в секторі вищої освіти; оновлення змісту освіти; модернізація методів і форм підготовки в контексті неперервної професійної освіти.

Професійна підготовка соціального працівника складається з теоретичного та практичного курсів, на які сумарно виділено приблизно до 50 % навчального часу. У деяких навчальних закладах до 60 % навчального часу виділяється саме на самостійну роботу студентів з метою розвитку навичок опрацювання спеціальної літератури, ознайомлення з місцевою документацією, складанням власної траєкторії професійного розвитку тощо. Загальнопедагогічна підготовка є обов'язковим компонентом, з акцентом на практичному застосуванні знань. Спеціальна освіта надає можливість студентам отримати цілісну картину предмета, що вивчається, та встановити міждисциплінарні зв'язки.

Одним із найважливіших досягнень системи підготовки соціальних працівників у Великобританії є ефективна практична підготовка студентів. Характер і форми практичного навчання у Великобританії досить різноманітні, що відображає специфіку соціальної роботи як професійної діяльності на різних територіях країни. Ефективність практичної підготовки забезпечується чіткою координацією діяльності університетів і соціальних агентств; інтеграцією теорії та практики, що допомагає сформувати професіонала, який добре розуміє всі аспекти соціальної роботи; різноманітністю моделей практичної підготовки, зокрема творчого застосування супервізії, методичними розробками, навчальними посібниками, творчим підходом до використання різних теорій навчання.

Якісна професійна підготовки магістрів соціальної педагогіки потребує інтеграції знань із навичками, вміннями, цінностями, компетенціями на основі взаємодії тріади «наука-освіта-інновації»; підвищення ролі інтелектуального потенціалу з використанням інформаційних програм навчання; формування професійного іміджу соціального педагога в умовах розвитку суспільства знань; модернізації навчальних програм щодо

професійної підготовки соціальних педагогів з урахуванням компетентнісного підходу; створення наукового та соціокультурного простору для особистісного розвитку соціального педагога.

Особливістю підготовки соціального працівника в університетах Великої Британії є постійний зв'язок із закладами соціальної роботи, що сприяє взаємозбагаченню та дозволяє отримати практичні навички. Велика увага приділяється проведенню практичних тренінгів, теорія весь час підкріплюється реальними життєвими ситуаціями, які безпосередньо відносяться до практичної соціальної роботи [1].

Увесь навчальний процес у вищій школі, що готує соціальних працівників, заснований на співпраці й партнерстві з агентствами соціального захисту. Уже на першому році навчання за студентом закріплюється робоче місце, надалі він спеціалізується в обраному напрямі діяльності. Надання робочих місць координується представником комісії з виробничої практики, яка створюється в кожному ВНЗ. До складу комісії входять викладачі, тьютори студентських груп, працівники агентств соціального захисту, представники зацікавлених сторін (громадських організацій, органів місцевої влади та ін.)

Практика включає у себе аналіз та інтеграцію теоретичного навчання та практичних навичок. Вона представляє собою не лише безпосередню діяльність студента, а й обговорення виконаної роботи, оцінку індивідуального успіху кожного студента у якісному й кількісному відношеннях.

Характерною особливістю організації виробничої практики з соціальної роботи є складання трудового договору на основі тристоронньої угоди: тьютор – студент – інструктор. Це обов'язковий офіційний документ для усіх трьох його учасників. Однак характер, змістова й організаційна сторони договору відображають як загальні особливості соціальної служби, так і специфіку її спеціальних напрямів. У договорах чітко визначаються вимоги, цілі виробничої практики та способи залучення студентів до проведення антидискримінаційної політики. Договір надає студентам можливість оволодіти методикою застосування відповідної юридичної бази. У ньому визначені зміст і методи керівництва роботою студентів, а також тривалість робочого дня, облік праці та методи оцінки практики [3].

Англійські дослідники Л. Сайсон, М. Багінські стверджують, що в такому виді діяльності, як соціальна робота, особливо важливу роль відіграють саме практичні вміння й навички, для оволодіння якими необхідно протягом певного часу спостерігати, як це роблять інші та намагатися наслідувати їх. Тільки в умовах безпосередньої роботи з клієнтом під керівництвом інструктора (наставника) студенти отримують можливість розвивати й удосконалювати свої професійні здібності. Навчання на робочому місці дає можливість студентам не лише оволодіти конкретними навичками, але й поєднати теорію з практикою, усвідомити цінності соціальної роботи [12].

Цілком зрозуміло, що фахівець повинен володіти необхідними професійними компетентностями, певними навичками, знаннями й цінностями для застосування в конкретних обставинах професійної взаємодії, а також високим рівнем самостійності, ініціативності та вмінням прийняти креативні рішення в умовах ризику, конфліктів, суперечностей тощо. Таким чином, творчий підхід є невід'ємною частиною практичної підготовки соціальних працівників.

Британські дослідники Д. Колб, Г. Гібсон, Д. Шон вважають компетентнісний підхід провідним у системі підготовці фахівців у сфері соціальної роботи [7, 9]. Освітня концепція ґрунтується на емпіричній теорії навчання, яка й була запропонована та розроблена зазначеними вченими. Дана теорія доводить, що люди навчаються через такі способи, як досвід, спостереження та рефлексію, за допомогою абстрактної концептуалізації або шляхом активного експериментування. Отже, навчання складається з етапів, які постійно повторюються, а саме, «виконання» та «мислення».

Зауважимо, що у Великій Британії діє суворий відбір на професію соціального працівника, але його критерії в різних навчальних закладах різняться. Проте, можливо виокремити декілька спільних вимог: наявність високих шкільних оцінок, ґрунтовні знання з профільних предметів, фізична й емоційна стабільність, соціальна зрілість, рекомендація Ради школи про моральні та особистісні якості. Відбір здійснює прийомна комісія, яка звертає увагу на вікові обмеження, практичний досвід соціальної роботи, загальний рівень підготовки абітурієнта до навчання у вищому закладі, самодисципліну тощо.

Висновки та перспективи подальших наукових розвідок. Систематизація й узагальнення результатів порівняльного аналізу соціально-педагогічної освіти у Великій Британії та Україні дають можливість дійти висновку, що водночас із відмінностями спостерігаються й подібні підходи до побудови базової освітньої моделі соціального педагога. Попри той факт, що країни мають різнорівневу систему професійної підготовки соціальних педагогів, процес професійної підготовки базується на цінностях і етичних засадах соціально-педагогічної діяльності, спостерігається тенденція до його побудови в умовах неперервної освіти.

У контексті нашого дослідження можливо виокремити інноваційні підходи до підготовки магістрів соціально-педагогічної галузі Великої Британії, зокрема міждисциплінарний, системний, компетентнісний, емпіричний підхід до створення програм практики.

Перспективним напрямом подальшого дослідження може стати вивчення та активна імплементація інтегративно-модульної, рефлексивно-управлінської технологій професійно-особистісного розвитку соціального працівника.

ЛІТЕРАТУРА

1. Аветисян Т. В. Основные направления развития системы образования социальных работников: исследование зарубежного опыта / Т. В. Аветисян // Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. – 2010. – № 889. – С. 224–228.
2. Енциклопедія для фахівців соціальної сфери / за заг. ред. проф. І. Д. Звереві. – Київ, Сімферополь : Універсум, 2012. – 536 с.
3. Королева Н. Е. Содержание подготовки социальных работников для учебных заведений в США и Великобритании : дисс. ... канд. пед. наук : спец. 13.00.01 / Н. Е. Королева. – Казань, 2003. – 205 с.
4. Кремнева Т. Л. Подготовка социальных работников в Великобритании : автореф. дисс. ... канд. пед. наук / Т. Л. Кремнева. – М., 1999. – 179 с.
5. Міщик Л. І. Соціальна педагогіка: досвід та перспективи / Л. І. Міщик. – Запоріжжя. – 1999. – 248 с.
6. Третько В. Організаційно-педагогічні засади професійної підготовки магістрів-міжнародників у Німеччині / В. Третько // Порівняльна професійна педагогіка. – 2012. – № 2. – С. 135-143.
7. Kolb D. Experiential Learning / D. Kolb. – New Jersey : Englewood Cliffs, Prentice Hall, 1984. – P. 20–38.
8. Petrie P. The potential of pedagogy/education for work in the children's sector in the UK / P. Petrie // Social Work in Europe. – 2001. – Vol. 8, № 3. – P. 23–6.
9. Schon D. Educating the Reflective Practitioner / D. Schon. – San Francisco : Jossey-Bass, 1987. – 286 p.
10. Smith M. Social education and social pedagogy : reclaiming a Scottish tradition in social work / M. Smith, B. Whyte // European Journal of Social Work. – 2008. – Vol. 11, № 1. – P. 15–28.
11. Social Pedagogy in the UK [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.socialpedagogyuk.com>
12. Syson L. Learning to Practice: A study of practice placements in courses leading to the Certificate of Qualification in Social Work / L. Syson, M. Baginsky. – L., 1981. – 179 p.

РЕЗЮМЕ

Чернякова Ж. Ю. Инновационные подходы к подготовке магистров социально-педагогической сферы: зарубежный опыт Великобритании.

В статье выяснены инновационные подходы к подготовке магистров социально-педагогической отрасли в Великобритании; проанализировано содержание и процессуальные аспекты подготовки социальных педагогов; охарактеризована деятельность Центрального совета по образованию и подготовке в области социальной работы и определены основополагающие документы, которые устанавливают направления ее развития, единые государственные требования к диплому специалиста в области социальной работы, процедуру отбора абитуриентов, программы обучения на базе академических учебных заведений, специализации по разным направлениям социальной работы, квалификационные требования к единому Диплому социального работника.

Ключевые слова: *инновационные подходы, подготовка магистров социально-педагогической отрасли, Центральный совет по образованию и подготовке в области социальной работы, социальный педагог, социальный работник, социальная работа.*

SUMMARY

Chernyakova Zh. The Innovative Approaches to Training Masters of Social and Educational Sphere: Foreign Experience of Great Britain.

The article is devoted to description of innovative approaches to training masters of social and educational sector in the UK. The content and procedural aspects of the social workers are analyzed. The author has determined the activities of the Central Council for Education and Training in the sphere of social work and defined the basic documents which set the directions of its development, the only state requirements to specialist diploma in social work, the selection procedure applicants, training programs based on academic schools for different specializations areas of social work, qualification requirements for the Diploma single social worker.

The author has noted that strict selection for the profession of a social worker operates in the UK, but the criteria in various educational institutions differ a little bit. But several common requirements can be identified: the presence of high school assessments, a thorough knowledge of core subjects, physical and emotional stability, social maturity, the recommendation of the school of moral and personal qualities. Selection shall foster commission that draws attention to age restrictions, the practical experience of social work, the overall level of entrants to teaching in a higher institution, self-discipline and so on.

Systematization and summarizing the results of the comparative analysis of socio-pedagogical education in the UK and Ukraine make it possible to conclude that definite differences are observed with similar approaches to the construction of basic educational model of social pedagogy. Despite the fact that countries have a multi-level system of training social workers, vocational training process based on values and ethical principles of social and educational activities, there is a tendency to build in the terms of lifelong education.

In the context of our study innovative approaches to training masters of social and educational sphere UK, including interdisciplinary, systematic, competence, empirical approaches to creating programs of practice may be distinguished.

A promising direction for further study can be learning and active implementation of integrative and modular, reflexive and management technology of professional and personal development of a social worker.

Key words: *innovative approaches, training of masters of social and educational sector, the Central Council for Education and Training in the sphere of social work, a social educator, a social worker, social work.*

УДК 37.013:378.147

Н. В. Шеверун

Національний транспортний університет

СИСТЕМА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ У ТЕХНІЧНИХ УНІВЕРСИТЕТАХ ПОЛЬЩІ

Мета статті полягає в розкритті особливостей забезпечення якості навчання іноземних мов у технічних університетах на прикладі Польщі. Основні методи дослідження передбачали аналіз джерел, а також матеріалів дослідження з наступним синтезом його результатів у цілісну систему поглядів на якість навчання іноземних мов у польських технічних університетах. Результатами дослідження стало виявлення особливостей функціонування системи забезпечення якості іншомовної підготовки студентів у технічних університетах Польщі. Практичне значення дослідження полягає у можливості використання позитивного польського досвіду у вітчизняних вищих навчальних закладах. Перспективами подальших наукових розвідок є розроблення